

Het Drents doorgeven
**Waarom jonge ouders wel of niet Drentstalig opvoeden en hoe
zij ondersteund willen worden in het doorgeven van het Drents**

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het Huus van de Taol
Auteur: Amber Maria Tieck, student MA Multilingualism aan de Rijksuniversiteit Groningen
Datum: 30-06-2021

Inhoud

Introductie	3
Theoretisch kader	4
Waarom zou je het Drents niet doorgeven?	4
Waarom zou je het Drents wel doorgeven?	5
Wanneer ga je nadenken over het Drents doorgeven?	6
Welke factoren hebben nog meer invloed op hoe het Drents wordt doorgegeven?	7
Hoe kan het FLP worden ingericht om het Drents door te geven?	7
Methode	8
Participanten interviews	9
Participanten vragenlijst	9
Onderzoeksvragen:	10
Resultaten & discussie	10
Interviews	10
<i>Ouders van jonge kinderen</i>	10
<i>Ouders met volwassen kinderen</i>	11
Vragenlijst	13
<i>Wanneer wordt er nagedacht over FLP?</i>	13
<i>Wat zijn de redenen voor de taalkeuze in de opvoeding?</i>	13
<i>Hoe zijn de houdingen tegenover het Drents?</i>	17
<i>Wat verwachten ouders van het Drents als opvoedingstaal?</i>	19
<i>Wat doet de omgeving?</i>	20
<i>Wat viel verder op in de open vragen?</i>	20
<i>In hoeverre denken ouders dat bepaalde maatregelen nut zouden hebben?</i>	21
<i>Wat is makkelijker?</i>	23
Conclusie & advies	23
Literatuur	27
Appendix A	29
Appendix B	32

Introductie

Onlangs kreeg het onderwerp streektaaldood veel media-aandacht, nadat in het wetenschappelijk tijdschrift *Taal en Tongval* een artikel verscheen met de titel genaamd ‘Streektaaldood in de Lage Landen’, waarin Versloot (2021) op basis van cijfers analyses maakt over het voortleven van streektalen in het Germaanstalige gedeelte van de Lage Landen. Hoewel Versloot concludeerde dat het Fries en Limburgs hun dood nog niet tegemoet gaan, stelde hij voor het Nedersaksisch, waar het Drents een onderdeel van is, het tegenovergestelde (Versloot, 2021). Een belangrijke reden voor deze naderende dood voor het Nedersaksisch zou zijn dat het aantal jonge de afgelopen 50 jaar sterk is gedaald. Dit komt overeen met uitkomsten van recent onderzoek van het Drents Panel (Commissie van Onderzoek, 2018). Dit heeft uitgewezen dat het aantal dialectsprekers in Drenthe terugloopt. Deze trend kan mede teruggevoerd worden op het feit dat veel Drentstalige ouders hun kinderen niet meer Drentstalig opvoeden. Zij spreken echter nog wel vaak Drents met elkaar. Dit lijkt voort te komen uit de misvatting dat opvoeden in de streektaal zou leiden tot taal- en onderwijsachterstanden.

Dit traditionele standpunt is onlosmakelijk verbonden met een lange historie aan negatieve attitudes tegenover streektaal. Het is algemeen bekend dat streektalen zoals het Drents maatschappelijk minder status genieten dan wat door velen de ‘officiële’ talen van Nederland worden beschouwd (het Fries en het Nederlands). De Nedersaksische taal, waar het Drents een variant van is, wordt sinds 1996 officieel erkend onder deel II van het Europees Handvest voor Minderheidstalen. In 2018 werd de toen ondertekende erkenning nog eens bekrachtigd met het Convenant Nedersaksisch.. Sindsdien wordt, ondersteund door deze erkenning, door streektaalinstututen en overige organisaties hard aan de weg getimmerd. Op diverse gebieden worden activiteiten ontplooid ter promotie, stimulering en behoud van het Nedersaksisch

Het aantal mensen dat nog in het Drents wordt opgevoed loopt echter terug, zoals wordt aangetoond in het rapport van het Drents Panel Wanneer sprekers van het een taal deze taal niet langer als moedertaal spreken of als deze niet langer hun voorkeurstaal is, wordt de kans dat zij deze met elkaar spreken in sociale context aanzienlijk kleiner en verdwijnt deze in toenemende mate naar de achtergrond totdat deze uiteindelijk verdwijnt. Hieraan liggen vaak sociaaleconomische en sociaal-politieke oorzaken aan te grondslag (Tol & Hendriks, 2003). Hoe kunnen we dit tij keren? Wellicht ligt de oplossing in beginnen bij het begin: zorgen dat er nieuwe moedertaalsprekers van het Drents bij blijven komen - dankzij ouders die de keuze

maken het Drents door te geven via een (deels) Drentstalige opvoeding. Maar dan volgt de vraag: hoe zorgen dat dit zo toegankelijk mogelijk wordt voor jonge ouders?

Dat is de vraag die centraal staat in dit onderzoek. Voordat deze vraag beantwoord kan worden, zullen onderwerpen rondom Drentstalige en meertalige opvoeding verkend worden, waarbij ik inga op eerder onderzoek naar andere talen. Voor dit onderzoek zijn kwalitatieve interviews uitgevoerd en is een vragenlijst afgenomen onder Drentse ouders. De resultaten daarvan zullen geanalyseerd worden waarna ik een vertaling maak naar een advies om de bovengenoemde vraag te beantwoorden: hoe maken we Drentstalig opvoeden zo toegankelijk mogelijk voor jonge ouders?

Theoretisch kader

Waarom zou je het Drents niet doorgeven?

Een typisch voorbeeld van misvattingen met betrekking tot Drentstalige opvoeding kaart Jan Germs aan in zijn boek *Ik heb een neefje doodgeslagen* (2012). Hij reageert op een artikel geschreven in het Onderwijsblad, getiteld *Streektaal zorgt voor achterstand* (Atsma, 2002). De schrijver van het artikel, de directeur van een basisschool, noemt twee voorbeelden van hoe hij deze achterstand zou hebben waargenomen, namelijk:

- 1) Het communiceren in telegramstijl van een leerling; “veter” zeggen, in plaats van een vraag formuleren noemt de auteur kenmerkend voor de telegramstijl waarin kinderen uit een streektalig milieu spreken.
- 2) Leerkrachten begrijpen de streektaal niet. Dit uit zich in een voorbeeld bij een leerling die over een nieuwe stagiair aan de juf vraagt: “Ies det een frömmes of een mein?”. Een vraag die de juf niet begreep en zodoende frustratie opleverde.

De auteur beweert in het artikel, zonder te berusten op onderzoek, dat dit voorbeelden zijn van hoe het spreken van streektaal taalachterstanden veroorzaakt. Jan Germs ontkracht deze misvattingen door te wijzen op het feit dat het kind in het eerste voorbeeld eerder een algemene taalachterstand zou hebben, dan eentje die voortkomt uit streektaalbeheersing. Hoewel het Drents soms aan weinig woorden genoeg heeft, is dit in context van het eerste voorbeeld geen gebruikelijke manier om te communiceren in de streektaal (Germs, 2012). Ook geeft Germs aan

dat het kind uit het tweede voorbeeld in feite een behoorlijke woordenschat heeft; het kind weet namelijk het verschil tussen een gehuwde vrouw (*frömmes*) en een ongehuwde vrouw (*mein*), waar in het Drents, in tegenstelling tot het Nederlands, aparte begrippen voor bestaan.

In het kader van recenter taalwetenschappelijk onderzoek, waarin termen als *translanguaging* verder onderzocht worden, moet men zich echter bewust zijn van het feit dat een meertalig kind geen optelsom van twee ééntalige kinderen is, maar dat taalkennis en -gebruik eerder vloeiend is, en dergelijke voorbeelden zoals genoemd in het Onderwijsblad kunnen we dan ook beschouwen als gevallen waarin een kind *translanguaging* toepast door zo effectief mogelijk gebruik te maken van het complete linguïstische repertoire. Hoewel op dergelijk wisselen tussen talen vanuit traditioneel standpunt wordt neergekeken, , zouden we dit met de huidige kennis over *translanguaging* juist kunnen zien als effectief gebruik van het volledig linguïstisch repertoire. Daarom zouden we dit voorbeeld juist mogen beschouwen als eentje van een kind dat *translanguaging* toepast om zijn boodschap zo effectief mogelijk te communiceren (Creese & Blackledge, 2010). Hoewel dergelijke gevallen van *translanguaging* of het mixen van taal door velen, evenals door de auteur van het artikel in het Onderwijsblad, worden gezien als een taalachterstand of het niet kunnen scheiden van twee talen, geeft recent onderzoek aan dat dit normaal gedrag is bij meertaligen en dat het demonstreert dat het kind onbewuste overwegingen maakt in welke taal het zich in die situatie het best kan uitdrukken wat hij of zij bedoelt.

Waarom zou je het Drents wel doorgeven?

Het Drents kan in zekere zin beschouwd worden als een stuk erfgoed in de vorm van taal (*heritage language*). Uit eerder onderzoek naar *heritage languages* is gebleken dat ouders belang aan zulke talen toekennen dat verder gaat dan noodzaak en eventueel beoogde economische kansen, maar dat de integratieve en persoonlijke waardes die met de beheersing van de taal gepaard gaan veel zwaarder wegen dan aanvankelijk werd gedacht (Daussà & Qian, 2020). Onder integratieve waardes verstaan we bijvoorbeeld de rol die taal speelt in verbinding met mensen in de omgeving, onder persoonlijke waardes verstaan we eerder sociaal-emotionele zaken, zoals persoonlijke gevoelens van identiteit en culturele trots (Hollebeke et al., 2020).

Ook zou een overweging van deze ouders kunnen zijn dat het doorgegeven moet worden, omdat anders de taal uitsterft. Voor talen die het gevaar lopen uit te sterven is van belang dat gemeenschappen en gezinnen actief bezig zijn met het promoten van het spreken van deze talen

onder jonge sprekers, opdat deze talen en de bijbehorende culturen behouden blijven (Caldas, 2012, p. 353).

Recent onderzoek naar tweetalige opvoeding bij Friese kinderen heeft uitgewezen dat kinderen die thuis Friestalig werden opgevoed het Nederlands er later bij leerden op de basisschool op gelijkwaardig niveau. De tweede taal van de Friessprekende kinderen (Nederlands) was in groep 4 verder ontwikkeld dan de tweede taal (het Fries) van kinderen met Nederlands als moedertaal (Dijkstra, 2013). Deze resultaten wezen erop dat de kinderen die Fries als moedertaal spraken, als het ware ‘meer’ tweetalig waren dan hun leeftijdsgenootjes met Nederlands als moedertaal. Uit eerder onderzoek was al gebleken dat kinderen met Fries als moedertaal in groep 4 van de basisschool gelijk presteerden op een Nederlandse taalttest ten opzichte van kinderen in de rest van Nederland (van Ruijven, 2006, zoals geciteerd in Dijkstra, 2013). De input van de streektaal speelt hierin een belangrijke rol. Hoe groter de input in een bepaalde taal, hoe meer die taal ontwikkelt, tenslotte. Aangezien het Nederlands meer status geniet dan het Drents en het Fries, dat in het onderzoek van Dijkstra centraal staat, is de input van het Nederlands waarschijnlijk ook groter. Dat zou verklaren waarom de Friestalige kinderen een verder gevorderde taalvaardigheid hebben in hun tweede taal dan de Nederlandstalige kinderen. Dit onderzoek toont aan dat opvoeding in de streektaal, het Fries, de acquisitie van het Nederlands niet schaadt (Dijkstra, 2013).

Wanneer ga je nadenken over het Drents doorgeven?

De keuze voor de taal waarin kinderen worden opgevoed en de manier waarop dat gedaan wordt kan *Family Language Policy* (FLP) worden genoemd. Volgens Caldas (2012) zijn er slechts weinig families waarin expliciet wordt nagedacht over welke talen thuis gesproken worden en waar actief strategieën worden opgesteld om de kinderen zo op te voeden, dat ze meer dan één taal leren spreken. In hoeverre Drentse ouders nadenken over FLP is nog niet eerder onderzocht.

Op een forum voor ouders die meertalig willen opvoeden blijkt uit hun vraagstelling dat veel ouders pas ná de geboorte nadenken over hun FLP (Daussà & Qian, 2019). Daussà en Qian observeerden dat vragen over strategieën voor meertalig opvoeden pieken wanneer kinderen 4-6 jaar oud zijn – ongeveer wanneer ze naar school gaan. Het schoolgaan lijkt dus een factor te zijn in het (her)overwegen van de doorgeefstrategie van talen. Hierop kunnen verschillende factoren

van invloed zijn; niet alleen is er een verandering van omgeving die kan resulteren in feedback via school, maar ook krijgen (of nemen) kinderen meer autonomie in het bepalen van hun linguïstisch gedrag en voorkeuren, wat ouders voor nieuwe uitdagingen en overwegingen stelt. Met andere woorden lijkt het moment van schoolgaan dus een kritiek punt te vormen in de bepaling van het verdere FLP.

Dit lijkt ook het geval bij kinderen van Chinese immigranten in de VS (Luo & Wiseman, 2000). Daarbij werd ontdekt dat, wanneer er sprake was van sterkere invloed van Engelssprekende leeftijdsgenoten, de kinderen een grotere kans hadden een overwegend negatieve houding tegenover hun familietaal te hebben. Ze gebruiken deze dan minder vaak en beheersen haar minder goed, dan wanneer de invloed van Chineessprekende leeftijdsgenoten sterker was; dit had op zijn beurt juist een overwegend positief effect op het taalbehoud. In een poging deze bevindingen door te trekken naar het Drents, zou je dus kunnen verwachten dat één van de beslissende factoren rond het schoolgaan dus te maken heeft met de toenemende invloed van Nederlandssprekende klas- en leeftijdsgenoten.

Welke factoren hebben nog meer invloed op hoe het Drents wordt doorgegeven?

De invloed van de omgeving op zowel het gebruik van het Drents in het algemeen, als op het FLP dient ook in acht te worden genomen. Vele externe omgevingsfactoren kunnen van invloed zijn op het FLP, zoals woonplaats of buitenschoolse activiteiten die het kind onderneemt (Caldas, 2012). Van enorme invloed zijn vanzelfsprekend ook de leeftijdsgenoten van de kinderen: voornamelijk tijdens de puberteit zal een kind de thuistaal (wat in deze situatie de minderheidstaal is) niet spreken als leeftijdsgenoten dat ook niet doen. Aan de andere kant; wanneer ook leeftijdsgenoten van het kind de thuistaal spreken, passen kinderen zich ook daarop aan. Dit zou op zijn beurt kinderen kunnen pushen om de thuistaal op een heel nieuw niveau te leren spreken (Caldas, 2012, p. 357).

Hoe kan het FLP worden ingericht om het Drents door te geven?

Vooropgesteld dient duidelijk te zijn dat het FLP zelden puur consequent is; het evolueert en verandert mee met de constant veranderende dynamiek van het gezinsleven, en wordt constant aangepast naargelang effectiviteit en sociale invloeden (Caldas, 2012, p. 354). Meertalige opvoeding kan op verschillende manieren gerealiseerd worden; zo is de one parent, one language

(OPOL) benadering, waarbij de ene ouder strikt de ene taal spreekt, en de andere ouder de andere, relatief populair. Een gevaar kan zijn dat kinderen beide talen wel kunnen verstaan, maar uiteindelijk alleen de taal met de meeste status in de ‘buitenwereld’ actief spreken; zij hebben dan passieve taalkennis van beide talen, maar spreken slechts de dominante taal (Romaine, 1995, zoals geciteerd in Caldas, 2012). Wanneer zich geen situaties voordoen waarin het kind de minderheidstaal (Drents) hoeft te spreken en het daarom altijd terugvalt op het Nederlands, ontwikkelt de actieve beheersing van het Drents niet mee. Dit zou dus kunnen resulteren in passieve tweetaligheid (De Houwer, 2003). Daarom is een andere mogelijke strategie thuis alleen Drents te spreken. Uit de resultaten van De Houwer (2003) bleek dat wanneer beide ouders de minderheidstaal thuis spraken, of allebei een mix van talen spraken met het kind, het kind een grotere kans had actief tweetalig te zijn.

Voor beide benaderingen van een tweetalige opvoeding is het van belang in te zien dat niet alleen de taal waarin ouders kinderen aanspreken, maar ook hun taalkeuze in respons op vragen van kinderen van groot belang is op de taalontwikkeling. Met andere woorden; of een ouder bepaalde situaties of thema’s ééntalig of tweetalig benadert, heeft invloed op hoe het taalgedrag van het kind in dergelijke situaties zich ontwikkelt (De Houwer, 2003, p. 80). Dit werkt beide kanten op; sta je het kind toe om beide talen te gebruiken in bepaalde situaties, of dwing je af dat er een specifieke taal gebruikt wordt in die situatie - en is dat dan Drents of Nederlands?

Methode

Voor dit onderzoek met als doel de houding van Drentse ouders tegenover een Drentstalige opvoeding in kaart te brengen en daarbij uit te vinden wat hun behoeftes op het gebied van Drentstalig opvoeden zouden zijn, is op een gecombineerde wijze van kwalitatief en kwantitatief onderzoek aangepakt.

Na een literatuuronderzoek zijn semigestructureerde interviews uitgevoerd met in totaal acht Drentse ouders, waarvan vier jonge ouders die hun kinderen (deels) Drentstalig opvoeden en 4 ouders met inmiddels volwassen kinderen die reflecteren op hun Drentstalige opvoeding en hoe dit heeft uitgepakt. In deze interviews is ingegaan op de taalverhoudingen binnen de gezinnen en de overwegingen die daaraan ten grondslag liggen. Ook het taalgebruik in de

praktijk is bevraagd en ook waar deze ouders eventueel behoefte aan hebben aangaande de meertalige opvoeding . Ieder interview duurde tussen de 45 en 60 minuten, en het merendeel vond online plaats.

Participanten interviews

De groep participanten voor de interviews bestond uit vier jonge ouders met kinderen in de leeftijd van één jaar tot zeven jaar oud. Het ging in dit geval om jonge ouders die de bewuste keuze hebben gemaakt hun kinderen Drentstalig op te voeden. Twee van deze ouders voeden hun kinderen thuis volledig Drentstalig op en de andere twee passen de OPOL (One Parent, One Language) benadering toe, waarbij de ene ouder Drents spreekt en de ander Nederlands. De andere ouders spreken beide alleen Drents met hun kinderen. Alle gezinnen wonen in Drenthe.

Ter aanvulling zijn ook vier ouders geïnterviewd wiens kinderen inmiddels volwassen zijn. Met hen werd in de interviews teruggeblikt op hoe zij het doorgeven van het Drents destijds hebben aangepakt en wat hiervan de effecten zijn geweest.

De uitkomsten van deze interviews zijn vervolgens meegenomen in het opstellen van een deels kwantitatieve, deels kwalitatieve vragenlijst.

Participanten vragenlijst

Deze vragenlijst bevatte, afgezien van vragen over de achtergrond van de deelnemer, een aantal stellingen over de houding tegenover het Drents, de houding tegenover Drentstalige opvoeding en de vraag in hoeverre de deelnemers bepaalde hypothetische maatregelen ter bevordering van Drentstalige opvoeding nuttig zouden vinden. De vragenlijst is in totaal door 149 participanten volledig ingevuld. De gemiddelde leeftijd van de participanten was ongeveer 50 jaar, waarvan de jongste 26 jaar oud en de oudste 79. 110 participanten waren vrouw, de overige 39 man. 46 ouders hadden voornamelijk kinderen in de leeftijdscategorie 0-12 jaar oud, 26 ouders in de categorie 12-18, en 77 ouders hadden kinderen van 19 jaar of ouder. 128 van alle ouders spreekt Drents, 12 spreken dat niet en de overige 9 geven aan het in mindere mate te spreken. 107 ouders zijn zelf ook Drentstalig opgevoed. De overige ouders geven óf aan überhaupt niet Drentstalig te zijn opgevoed (24) en een deel geeft aan dat hun opvoeding bijvoorbeeld deels Drentstalig was, of dat ze niet actief Drentstalig zijn opgevoed maar dit gaandeweg hebben opgepikt, of dat ze in een ander Nedersaksisch dialect zijn opgevoed (20).

Van alle ouders zeggen 31 hun kinderen Drentstalig op te voeden, 67 hun kinderen Nederlandstalig op te voeden, 39 hun kinderen meertalig op te voeden (waar in alle gevallen Drents één van de talen is), en geven 12 aan onder een overige categorie te vallen – hoewel velen wel benoemen dat het Drents voorkwam in hun opvoeding, vinden veel van hen dat deze taalkeuze niet in één van de categorieën past.

Onderzoeksvragen:

- 1) Wat zijn de houdingen van ouders ten opzichte van een Drentstalige opvoeding?
- 2) Hoe kan een Drentstalige opvoeding toegankelijker worden gemaakt voor jonge ouders?

Resultaten & discussie

Interviews

Ouders van jonge kinderen

Éénn van de geïnterviewde jonge ouders is een vader die in principe altijd Drents spreekt met zijn zoon, maar hier geen bewuste keuze voor heeft gemaakt. Hij geeft aan dat Drents zijn moedertaal is, en dat het daarom voor hem geen kwestie is geweest of hij deze taal dan wel of niet met zijn zoon zou spreken. Ook denkt hij niet dat het een negatief effect heeft op schoolprestatie. Wel geeft hij aan dat afhankelijk van het beroep dat iemand uitoefent en de regio waarin diegene dat doet, hij zich voor kan stellen dat er negatieve vooroordelen zijn tegenover een Drents accent. Zijn zoon gaat inmiddels naar de dagopvang, en spreekt zowel Nederlands als Drents. Deze (trotse) vader geeft aan het heel leuk te vinden wanneer hij zijn zoon Drents hoort spreken.

Twee andere geïnterviewde vaders passen de eerdergenoemde OPOL-aanpak toe in hun opvoeding. In beide gevallen heeft dat ermee te maken dat hun partner geen Drents spreekt. Beide hechten er veel waarde aan dat de taal op zijn minst kan worden verstaan, omdat zij deze zelf spreken en deze sterk gebonden is aan de regio waar ze vandaan komen en door hun familie wordt gesproken. Beide vaders geven aan dat zij zich gesterkt voelen in hun keuze, wetende dat meertaligheid goed is voor het brein. Beide hebben een jong kind dat nog niet naar school gaat

al wel kan praten, respectievelijk een kind dat nog niet kan praten. Zij merken dat hun kinderen die al wel wat kunnen praten toch hoofdzakelijk Nederlands spreken. Zij verstaan echter wel altijd hun Drentssprekende vader en familieleden. Af en toe wordt de Drentse variant van een woord gebruikt. Zo noemt één van de vaders als voorbeeld dat wanneer zijn dochter chocola wil, zij haar moeder vraagt om ‘la’, en haar vader om ‘lao’.

De geïnterviewde moeder, afkomstig uit een gezin waarin de norm ook altijd geweest is om thuis altijd Drents te spreken, heeft, mede omdat zijzelf vanuit huis veel waarde heeft leren hechten aan de Drentse taal, ook besloten haar dochter volledig Drentstalig op te voeden. Zowel zij als haar partner spreken thuis altijd Drents met hun dochter, en ook de familie spreekt altijd Drents met haar. In het begin spraken enkele familieleden uit een soort automatisme wel eens Nederlands tegen hun dochter, maar wanneer zij en haar man aangaven “Je kunt gewoon Drents met haar praten”, dan deden ze dat ook. De houding van deze moeder ten opzichte van Drentstalige opvoeding is dat je Nederlands wel op school leert; het is tenslotte buitenshuis overal aanwezig. In het geval van haar dochter is dat ook zo gebleken. Wanneer ze de leerkracht vroeg of er problemen werden ondervonden met betrekking tot haar dochters taalvaardigheid in het Nederlands, gaf de leerkracht aan dat hier geen sprake van was. Ze geeft aan dat het voor haar dochter na schooltijd onderweg naar huis soms wel even schakelen is, en dat er dan als het ware een overgangperiode tussen zit waarin ze schakelt van Nederlands naar Drents. Haar dochter werd meertalig toen ze naar school ging en is relatief bewust met taal bezig; zo vertelt deze moeder bijvoorbeeld dat haar dochter eens vertelde “in het Engels zeggen ze *brown*, Nederlands zeggen ze *bruin* en wij zeggen *broen*” en vervolgens ook actief ging nadenken over hoe andere kleuren werden benoemd in iedere taal. Hoewel haar dochter nog maar zeven jaar oud is, is zij al actief meertalig, en bewust bezig met de talen die zij spreekt.

Ouders met volwassen kinderen

Twee van de geïnterviewde ouders, waarvan de kinderen inmiddels volwassen zijn, geven aan hard hun best te hebben gedaan om hun kinderen Drentstalig op te voeden. Deze moeders hechten waarde aan de Drentse taal en maakten bewust de keuze voor een Drentstalige opvoeding, opdat de Drentse taal doorgegeven kon worden aan hun kinderen. Eén van de moeders gaf aan dat haar zoon, de oudste van haar twee kinderen, Drents sprak tot het moment dat hij naar school ging – na ongeveer twee weken op de basisschool hield hij op met Drents

spreken, en ging over op het Nederlands. Haar dochter, die iets jonger is, heeft nooit Drents gesproken. Het moment van schoolgaan lijkt in dit geval ook een kritiek punt te zijn geweest. Deze moeder heeft echter wel aan dat nu haar zoon volwassen is, hij het jammer vindt het Drents ‘vergeten’ te zijn en dat hij af en toe wel probeert om het weer te spreken met zijn Drentstalige grootouders.

De andere moeder, die getrouwd was met een Twentse man die ook Twents sprak, heeft drie kinderen, die geen van allen Drents spreken. Zij sprak altijd Drents tegen haar kinderen, die dit zelf niet hebben opgepikt. Haar man, die is overleden toen de oudste vijf jaar oud was, sprak ook Twents tegen hun kinderen. Ze vindt het zelf jammer dat haar kinderen geen Drents spreken; ze hecht zelf namelijk veel waarde aan de taal. Haar kinderen, die het Drents passief wel beheersen, vinden het zelf niet jammer dat ze de taal niet actief spreken.

Een vader in deze groep, die destijds de bewuste keuze had gemaakt zijn kinderen Nederlandstalig op te voeden omdat de norm destijds was dat dit beter was voor het kind, vindt het met de kennis van nu jammer dat hij niet Drentstalig heeft opgevoed, omdat hij het belangrijk vindt dat het Drents door blijft worden gegeven en gesproken blijft worden. Zijn kinderen en kleinkinderen spreken ook geen Drents. Hij geeft echter aan dat hij nu wel bewust uitsluitend Drents spreekt met zijn kleinkinderen en dat zij het Drents ook passief beheersen, maar dat ze dit, op een paar woorden na, niet actief spreken.

Ook zijn binnen deze groep twee ouders (een stel) met drie volwassen kinderen geïnterviewd, die bewust de keuze hebben gemaakt hun kinderen Drentstalig op te voeden. Zij gaven aan dat, hoewel ze er wel over na hebben gedacht, hier nooit enige twijfel over is geweest. Omdat zij beide het Drents als moedertaal spreken, zouden zij het raar hebben gevonden om een andere taal te spreken met hun kinderen, wat voor hen een gevoelsmatige afstand zou creëren. Opvallend in het interview met dit stel was, toen destijds bij één van hun kinderen werd geconstateerd dat deze slechthorend was, sommige mensen in de omgeving suggereerden dat ze dan beter Nederlands met haar konden spreken. Deze ouders hebben echter het advies van een specialist opgevolgd, die aangaf dat dit niet uitmaakte; zij konden Drents blijven spreken met hun dochter. Hoewel de specialist dus het advies gaf dat de ouders hun moedertaal konden blijven spreken met hun dochter, getuigen de suggesties vanuit de omgeving wel van een negatieve houding ten opzichte van het Drents; het Nederlands zou beter verstaanbaar zijn.

Vragenlijst

Wanneer wordt er nagedacht over FLP?

De meerderheid van de ouders (75) geeft aan helemaal niet bewust na te hebben gedacht over welke talen ze mee wilden geven. 48 ouders hebben er wel over nagedacht voor de geboorte, en 26 na de geboorte wel. De ouders in de groep die aangaf meertalig op te voeden, specificerden dit allemaal als Nederlands en Drents (door een enkeling werd Gronings genoemd). Opvallend is dat ouders die juist bewust *voor* de geboorte nagedacht hebben over welke taal ze wilden gebruiken in de opvoeding, en ouders die hier helemaal niet over nagedacht hebben, relatief dichtbij elkaar liggen wat betreft de verdeling tussen de keuzes in opvoedingstaal. Met andere woorden, in beide groepen zitten relatief even veel ouders die de keuze hebben gemaakt voor Nederlandstalig, Drentstalig en meertalig (met Drents) opvoeden. Bij ouders die *na* de geboorte bewust hebben nagedacht over opvoeding, liggen de aantallen ouders die aangeven óf Drentstalig óf Nederlandstalig op te voeden vrij laag, maar het aantal ouders dat meertalig opvoedt juist hoog.

Ouders met volwassen kinderen (19 jaar of ouder) is gevraagd hoe zij het Drents doorgeven en of zij denken dat dit geslaagd is. Aan de antwoorden op deze vraag is te zien dat ook bij ouders die Drentstalig op hebben gevoed, hun kinderen soms in de praktijk toch niet echt meer Drents spreken. Het merendeel heeft echter wel kinderen die het Drents kunnen spreken. Van de ouders die Nederlandstalig op hebben gevoed, geeft slechts een handjevol ouders aan dat hun kinderen toch Drents spreken. Velen geven aan dat hun kinderen niet veel verder komen dan losse woorden.

Wat zijn de redenen voor de taalkeuze in de opvoeding?

Aan ouders die Drentstalig of meertalig opvoeden is gevraagd wat zij belangrijke redenen vinden om dat te doen. Bij deze vraag zijn ouders die Drentstalig en meertalig opvoeden gevraagd op 6 de volgende stellingen op rangorde te stellen op basis van waar zij het meeste belang aan hechten, met op plek 1 het meest belangrijk, naar op plek 6 het minst belangrijk;

- 1) De cognitieve voordelen van meertaligheid
- 2) Het is binnen de directe omgeving (vrienden/familie) de gewoonste taal
- 3) Het is mijn moedertaal, dus het meest logisch

- 4) Het is belangrijk om de Drentse taal door te geven, omdat deze bij de regio hoort
- 5) Het is belangrijk om te voorkomen dat de Drentse taal en cultuur verdrongen wordt of uitsterft
- 6) Het zou onnatuurlijk aanvoelen om Nederlands te spreken met mijn kind(eren)

Aan de resultaten te zien in tabel 1a is te zien dat de belangrijkste reden dat ouders Drentstalig of meertalig opvoeden, is omdat zij dit het meest logisch achten omdat het hun moedertaal is. Deze wordt nauw opgevolgd door de reden dat het in de omgeving de gewoonste taal is. De minst belangrijke reden, daarentegen, vinden zij de cognitieve voordelen van meertaligheid. Ten opzichte van de interviews met de jonge ouders, die in het bijzonder aangaven dat dit een reden was, is dit een enigszins opvallend resultaat. In tabel 1b te zien op welke plek ouders deze waarde hebben gestemd, geordend per leeftijdsgroep waarin zij hun kinderen inschatten. Op deze manier is er in zekere zin in onderscheid te maken tussen ouders van jonge kinderen, tegenover ouders van oudere kinderen en ouders wier kinderen inmiddels volwassen zijn. Hoewel de verschillen niet significant zijn, zien we wel dat een hoger percentage aan ouders die oudere kinderen heeft (12-18 en 19 of ouder) deze reden op een lagere plek zetten ten opzichte van ouders met kinderen van 0-12, die deze reden net iets hoger lijken te waarderen. Wellicht zou dit een indicatie kunnen zijn van een toenemend bewustzijn over de cognitieve voordelen van meertaligheid onder jonge ouders. Het gaat hier echter niet om een significant verschil, dus ik zal het niet in mijn verdere conclusies meenemen.

Ook ouders die Nederlandstalig opvoeden is gevraagd naar de redenen waarom zij ervoor hebben gekozen Nederlandstalig op te voeden, in de vorm van een meerkeuzevraag waarbij meerdere antwoorden mogelijk waren. Van de 67 ouders die onder deze categorie vallen, geeft 14.9% van deze ouders aan dat dit is omdat zij geen Drents spreken, en 32.8% omdat Nederlands hun moedertaal is (zie ook tabel 2). Slechts 11.9% van de ouders doet dit bewust omdat zij niet willen dat hun kinderen met een Drents accent spreken, en 17.9% denkt dat een Drentstalige opvoeding nadelig voor hun kinderen zou zijn op school. Onder de overige redenen die bij wijze van open vraag ingevuld konden worden, komt ook wel eens voor dat een partner geen Drents spreekt en daarom voor Nederlands is gekozen, en wordt

door een aantal ouders benadrukt dat zij een taalachterstand vrezen, die problemen op zou leveren in de onderwijscarrière.

Tabel 1a

Verdeling van de prioriteit die Drentstalige ouders toekenden aan iedere waarde.

Waarde	Min	Max	M	SD	Totaal
De cognitieve voordelen van meertaligheid	1	6	4,54	1,6	70
Het is binnen de directe omgeving (vrienden/familie) de gewoonste taal	1	6	2,46	1,37	70
Het is mijn moedertaal, dus het meest logisch	1	6	2,46	1,26	70
Het is belangrijk om de Drentse taal door te geven omdat deze bij de regio hoort	1	6	3,34	1,43	70
Het is belangrijk om te voorkomen dat de Drentse taal en cultuur verdrongen wordt of uitsterft	1	6	3,71	1,52	70
Het zou onnatuurlijk aanvoelen om Nederlands te spreken met mijn kind(eren)	1	6	4,49	1,67	70

Tabel 1b

Percentages van de prioriteit die ouders gaven aan de cognitieve voordelen van meertaligheid verdeeld op basis van de leeftijdscategorie van hun kinderen

Prioriteit	0 tot 12	12 tot 18	19 en ouder	Totaal
1	13,3%	5,9%	5,3%	7,1%
2	6,7%	5,9%	10,5%	8,6%
3	6,7%	0,0%	10,5%	7,1%
4	33,3%	11,8%	13,2%	17,1%
5	13,3%	29,4%	18,4%	20,0%
6	26,7%	47,1%	42,1%	40,0%

Tabel 2*Aantal Nederlandstalige ouders per reden voor de keuze van hun opvoedingstaal*

Reden	Aantal	%
Ik spreek geen Drents	10,0	14,9%
Nederlands is mijn moedertaal	22,0	32,8%
Ik wil niet dat mijn kind(eren) met een Drents accent spreken	8,0	11,9%
Een Drentstalige opvoeding zou nadelig voor mijn kind(eren) zijn op school	12,0	17,9%
Een Nederlandstalige opvoeding sluit beter aan op de omgeving van mijn kind(eren)	21,0	31,3%
Anders, namelijk...	20,0	29,9%

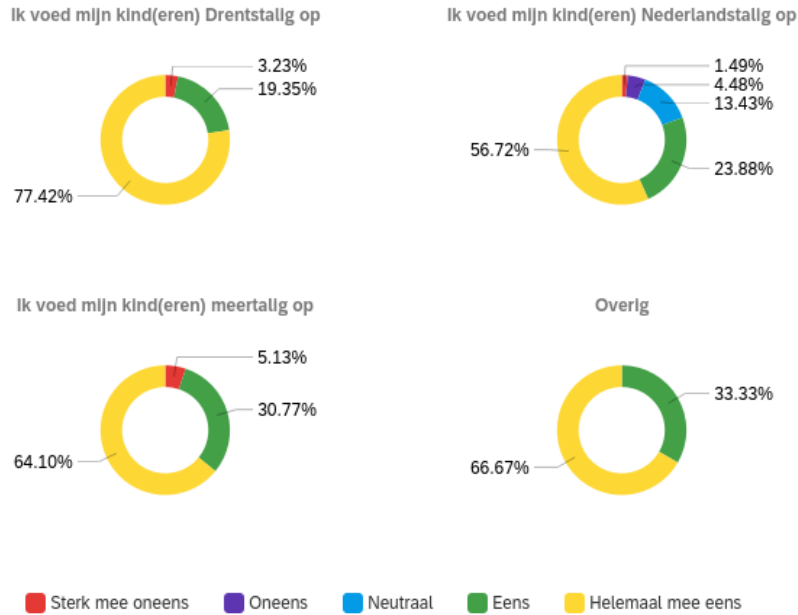
Hoe zijn de houdingen tegenover het Drents?

Aan alle ouders is een reeks stellingen voorgelegd, gericht op het meten van de algemene houding tegenover het Drents,. Uit een analyse van deze resultaten blijkt dat het merendeel van de ouders die deze vragenlijst in heeft gevuld het Drents een mooie taal vindt. Ook uit de cijfers van de andere stellingen blijkt dat het ouders een relatief positieve houding naar het Drents toe hebben. Wat aan de resultaten het meest opvalt is dat, vergeleken met de overige stellingen, relatief minder ouders zich er zorgen over maken of het Drents kan overleven.

Een analyse van deze stellingen op basis van de opvoedingstaal, toont voor de meeste stellingen ook weinig verschillen. Wat echter wel opvalt, is dat ouders die Nederlandstalig opvoeden net iets minder positief reageerden op de stelling dat ze het Drents een mooie taal vinden, zoals te zien in figuur 1a, en ook zien we dat ouders die aangeven Drentstalig op te voeden zich iets meer zorgen maken over het overleven van de Drentse taal dan de overige groepen, zoals te zien in figuur 1b. Voor een volledig overzicht van de grafieken met betrekking tot deze stelling per opvoedingstaal, zie appendix A.

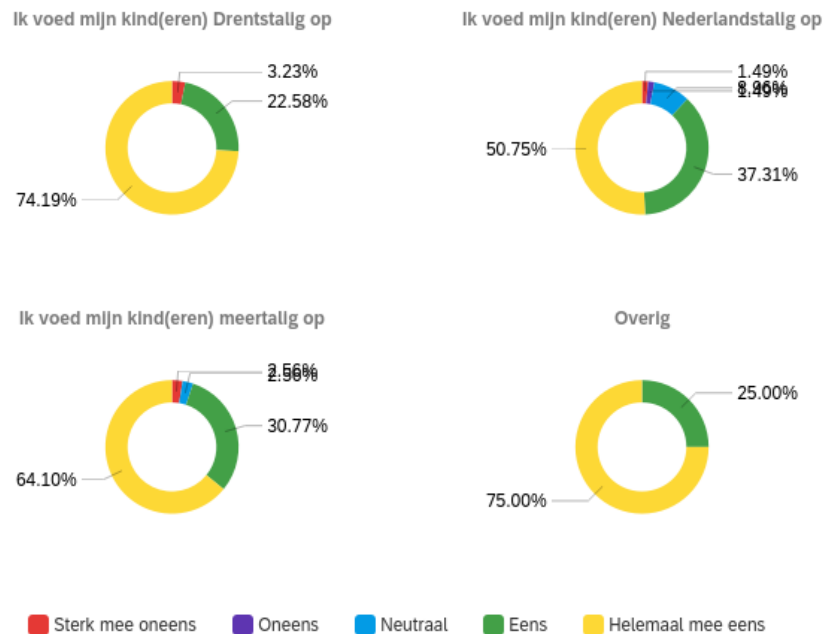
Figuur 1a

Vergelijking van reacties van ouders op de stelling “Ik vind het Drents mooi” per opvoedingstaal

Figuur 1b

Vergelijking van reacties van ouders op de stelling “Ik vind het belangrijk dat het Drents blijft bestaan” per opvoedingstaal

Wat verwachten ouders van het Drents als opvoedingstaal?

Vervolgens is er nog een reeks stellingen voorgelegd aan de ouders, met als doel te onderzoeken wat de opvattingen zijn met betrekking tot wat in zekere zin de gevolgen van de opvoedingstaal genoemd kunnen worden. In de reacties op deze stellingen is ook een onderscheid gemaakt tussen de opvoedingstalen (voor een compleet overzicht, zie Appendix B). Daarin zien we dat ouders die Nederlandstalig opvoeden minder vaak denken dat een Drentstalige opvoeding cognitief positieve gevolgen heeft, en iets vaker verwachten dat een Drentstalige opvoeding een nadelig effect heeft op de schoolprestatie. Ouders die Drentstalig opvoeden, daarentegen, geven vaker aan dan de andere groepen dat zij verwachten dat Drentstalige opvoeding juist een positief effect heeft op de schoolprestatie. Ouders die Drentstalig of meertalig opvoeden, zijn het er over het algemeen vaak niet mee eens dat dit een nadelig effect zou hebben op je latere carrière. Wat betreft de stelling dat een Drentstalige opvoeding ook voordelig zou kunnen zijn voor je latere carrière, liggen de reacties van de verschillende groepen relatief dichtbij elkaar; hoewel veel ouders er neutraal in staan, staan ze hier in het algemeen toch overwegend positief tegenover.

Ouders die Nederlandstalig opvoeden verwachten minder vaak dan de andere groepen dat een Drentstalige opvoeding voor een betere aansluiting bij de directe omgeving kan zorgen. Wat hier echter niet gecontroleerd kan worden, maar wat wellicht een overweging kan zijn, is in hoeverre de omgeving van de ouder hieraan bijdraagt; het is niet ondenkbaar dat in de omgeving van ouders die Nederlandstalig opvoeden ook meer familie en vrienden zijn hetzelfde doen, en zodoende dit dus ook beter aansluit bij de omgeving. Hetzelfde geldt op dezelfde manier voor ouders die Drentstalig opvoeden.

Ouders die Drentstalig en meertalig opvoeden laten sterker weten dat zij het belangrijk vinden dat de kinderen het Drents van grootouders moeten kunnen verstaan en eventueel terugspreken, dan ouders die Nederlandstalig opvoeden. Ook hieraan zou een andere omgeving aan ten grondslag kunnen liggen; zo zou het bijvoorbeeld mogelijk kunnen zijn dat de grootouders ook geen Drents spreken.

De ouders staan over het algemeen positief tegenover de stelling dat een Drentstalige opvoeding een verrijking is, ongeacht in welke taal zij opvoeden. Ouders die Drentstalig opvoeden en ouders die aangeven in een andere categorie te vallen qua opvoedingstaal lijken het echter sterker met deze stelling eens te zijn dan de overige groepen. Ouders die Drentstalig en

meertalig opvoeden, verwachten vaker toegevoegde waarde van een Drentstalige opvoeding voor het gevoel van identiteit voor hun kinderen. Bij de stelling dat meer ouders hun kinderen Drentstalig of meertalig met Drents zouden moeten opvoeden, reageren ouders die hun kinderen al Drentstalig of meertalig opvoeden overweldigend positief. Bij de ouders die Nederlandstalig opvoeden betreft dit iets minder dan de helft en vele ouders staan er neutraal in. Onder de ouders die hun opvoedingstaal in de categorie ‘overig’ inschatten, staat ongeveer de helft hier positief tegenover, een kwart neutraal, en een kwart negatief.

Het meest opvallend aan deze uitkomsten is wellicht wel dat bijna de helft van de ouders die Nederlandstalig opvoedt vindt dat meer ouders hun kinderen Drentstalig of meertalig met Drents zouden moeten opvoeden, hoewel zij dit dus zelf niet doen. Ook zien relatief veel van hen een Drentstalige opvoeding wel degelijk als een verrijking en als toegevoegde waarde voor het gevoel van identiteit. De knelpunten lijken vooral te zitten in het verwachte nadelige effect op de schoolprestatie en latere carrière, en ook in hun kijk op aansluiting met de omgeving, waaronder grootouders. Zoals eerder genoemd zou dit echter te maken kunnen hebben met verschillen in de omgeving.

Wat doet de omgeving?

Ouders zijn ook gevraagd of er grootouders en/of overige familieleden of vergelijkbare personen uit de nabije kring zijn die Drents (of een overige streektaal) spreken. Vervolgens is gevraagd of deze personen dan ook Drents spraken met de deelnemende ouder, opgevolgd door de vraag of deze personen dit dan ook deden met diens kinderen. Daaruit bleek dat in de gevallen waarin deze Drentssprekende personen ook Drents spreken met de ouder, zij dit ook doen met diens kinderen in 66.7% van de gevallen, tegenover 11.9% die dat niet doet, en 21.5% die dat soms doet. De overgrote meerderheid van de ouders geeft ook aan zich verder niet te bemoeien met de taal die deze personen spreken met hun kinderen. Ook in de interviews gaven de ouders aan niet te willen beslissen welke taal anderen met hun kinderen zouden spreken; wel gaven meerderen van hen aan dat ze anderen er soms aan herinneren dat ze wel Drents kunnen spreken met hun kinderen. Uit de resultaten kan echter niet worden opgemaakt wat hiervoor de reden is.

Wat viel verder op in de open vragen?

Meerdere ouders gaven aan dat ze er vroeger last hebben gehad dat ze Drents spraken: ze werden er bijvoorbeeld mee geplaagd op school, of hadden het gevoel hierdoor achter te lopen toen ze op

school Nederlands moesten spreken. Ook gaven heel veel ouders aan dat ze trots en acceptatie missen bij het spreken van het Drents. Daarin wordt niet alleen waardering voor het Drents van buitenaf benoemd, maar ook door de Drentssprekers zelf. Het woord ‘minderwaardigheidscomplex’ kwam in zowel de interviews als de vragenlijst voorbij. Ook gaven veel ouders al, voordat er vragen gesteld werden over wat er kon worden gedaan ter promotie van het Drents, in de opmerkingen aan dat ze denken dat iets meer Drents op school (of zelfs al de kleuterschool) kan helpen om het ‘gewoon’ te maken of houden.

Hoewel sommige ouders in de opmerkingen aangaven dat, zodra je buiten de regio gaat werken, een Drentse tongval een negatief stempel opleveren, wijzen veel ouders er dat Drents spreken ook voordelen kan hebben in bijvoorbeeld klantcontact of in de zorg, waarbij mensen te woord kunnen staan in hun eigen taal een vertrouwensband zou scheppen.

In hoeverre denken ouders dat bepaalde maatregelen nut zouden hebben?

In de vragenlijst zijn een aantal ideeën ter promotie van een Drentstalige of meertalige opvoeding geplaatst, waarover ouders zijn gevraagd aan te geven in hoeverre zij dit nuttig denken te vinden. Het overzicht hiervan is te zien in tabel 3. Over het algemeen lijken de deelnemers de meeste ideeën in ieder geval overwegend nuttig te vinden. Meer aandacht voor het Drents op school lijkt de ouders het meest nuttig, en denken ze dat materialen zoals kinderboeken in het Drents positieve invloed zouden kunnen hebben bij het kiezen voor een Drentstalige of meertalige opvoeding. Ook verbetering van de algemene maatschappelijke houding tegenover het Drents wordt nuttig geacht. De ideeën van een cursus of informatieavond met tips en de optie van een (deels) Drentstalige kinderopvang vindt de minste aanhang onder de deelnemende ouders, hoewel ook voor deze ideeën de meerderheid het wel nuttig lijkt te vinden.

Ook naar het belang van Drentstalige rolmodellen voor kinderen is gevraagd. Daaropvolgend is gevraagd naar welke figuren dit zouden kunnen zijn voor kinderen. Daar werd het vaakst aangegeven dat dit familieleden zouden kunnen zijn (97 keer), maar ook leerkrachten werden vaak aangegeven (91 keer). Ook vriendjes en vriendinnetjes kunnen volgens de ouders belangrijke rolmodellen zijn (76 keer), evenals televisiepersoonlijkheden (71), influencers en overige social mediapersoonlijkheden (66). Zowel bij de interviews als bij de opmerkingen van de vragenlijst vroegen ouders zich weleens specifiek af waarom er op RTV Drenthe niet meer

Drents wordt gesproken; sommigen gaven aan dat dit wellicht een verschil zou kunnen maken voor het aanzien dat de taal geniet.

Tabel 3

Tabel met hoe nuttig Drentse ouders de volgende ideeën hebben beoordeeld, 1 = helemaal niet nuttig, 5 = heel erg nuttig

Idee	Min	Max	M	SD	Totaal
Naslagwerk met informatie over wat dit inhoudt en wat de gevolgen zijn	1	5	3,34	0,89	149
Naslagwerk met informatie over hoe dit vormgegeven kan worden	1	5	3,38	0,4	149
Cursus of informatieavond met informatie en tips	1	5	3,3	0,9	149
Verhalen en ervaringen kunnen lezen of horen van ouders die dit al doen	1	5	3,62	0,86	149
Materialen (bijvoorbeeld kinderboeken) in het Drents	1	5	3,99	0,88	149
Wanneer de algemene maatschappelijke houding naar het Drents toe verbetert	1	5	3,87	0,91	149
Wanneer er vanuit formele instituties (zoals school, het consultatiebureau, de huisarts, enz.) uitgesproken steun voor zou zijn	1	5	3,75	0,9	149
Meer aandacht voor het Drents op school	1	5	4,02	0,92	149
De optie voor een (deels) Drentstalige kinderopvang	1	5	3,32	1,03	148
Meer Drentstalige rolmodellen	1	5	3,69	0,88	149

Wat is makkelijker?

Als één van de afsluitende vragen is ouders in de vorm van een open vraag gevraagd wat zij denken dat makkelijker is; een Drentstalige opvoeding, of een Nederlandstalige opvoeding. Hier kwamen allerlei antwoorden in naar voren, maar opvallend is dat meerdere ouders aangaven te denken dat een Nederlandstalige opvoeding makkelijker is vanwege maatschappelijke redenen, omdat dit meer geaccepteerd zou worden dan een Drentstalige opvoeding. Aan de andere kant geven een aantal ouders aan dat zij een Drentstalige opvoeding juist makkelijker vinden, omdat dit de taal is die het dichtst bij ze ligt; zowel hun moederstaal, als de taal waarin zij zich het beste kunnen uitdrukken. Al met al lijkt de bewuste keuze voor een Nederlandstalige opvoeding eerder gepaard te gaan met praktische overwegingen zoals het vermijden van maatschappelijke vooroordelen, terwijl de bewuste keuze voor een Drentstalige opvoeding vaker gepaard gaat met gevoelsmatige overwegingen.

Conclusie & advies

In dit onderzoek is gekeken naar de houding van Drentse ouders naar een Drentstalige opvoeding, om zo een advies te kunnen opstellen voor hoe een Drentstalige opvoeding toegankelijker kan worden gemaakt voor jonge ouders. Deze conclusies worden getrokken naar aanleiding van een aantal interviews en een vragenlijst, die door 149 Drentse ouders compleet is ingevuld. Echter dient het wel benoemd te worden dat de mogelijkheid bestaat dat, ondanks de het relatief hoge aantal participanten, de resultaten niet volledig representatief zijn. Het betreft het een vragenlijst over het Drents, dus bestaat de kans dat deze voornamelijk wordt ingevuld door ouders die al een zekere affiniteit met het Drents hebben. De hoge respons op de vragenlijst die in relatief korte tijd behaald is, wekt echter wel de indruk dat de behoefte aan aandacht en onderzoek naar dit onderwerp iets is dat leeft onder Drentse ouders.

De resultaten lieten zien dat een groot deel van de ouders ervoor kiest Nederlandstalig op te voeden en dat de belangrijkste redenen daarvoor te maken hebben met praktische opvattingen; het idee dat een Drentstalige opvoeding nadelige gevolgen kan hebben voor schoolprestaties en/of latere carrière. Toch is de houding van het merendeel van de ouders naar het Drents toe positief, en geeft een meerderheid van de ouders aan dat meer ouders hun kinderen Drentstalig of meertalig (met Drents) zouden moeten opvoeden – ook de ouders die Nederlandstalig opvoeden.

Hierin bestaat dus een discrepantie, die als mogelijkheid gezien kan worden om toekomstige ouders die het hiermee eens zijn te ondersteunen bij het mogelijk maken van een Drentstalige opvoeding. Het relatief hoge aantal ouders dat niet bewust heeft nagedacht over welke talen door moesten worden gegeven, of dit pas na de geboorte heeft gedaan, toont hiervoor een mogelijkheid. Wellicht kan er al voor de geboorte iets worden ondernomen om het bewustzijn van opvoedingstalen onder de aandacht te brengen bij toekomstige ouders. Zo wordt in sommige Friese gemeentes bij de geboorteaangifte een zogeheten ‘Taalkado’ aan de jonge ouders gegeven, met daarin Friese en meertalige voorleesboekjes, een knuffelkubus die het gebruik van meerdere talen stimuleert en een cd met Friese kinderliedjes (*Ouders zijn blij met het Taalkado*, 2018). Op deze manier worden zowel ouders als kinderen op laagdrempelige manier in aanraking gebracht met het bewustzijn van een Friestalige of meertalige opvoeding. Voor het Drents zou een soortgelijk concept wellicht ook een ludieke manier zijn om de mogelijkheid van een Drentstalige of meertalige opvoeding onder de aandacht te brengen. Zo zou er bijvoorbeeld een “Taolpuutie” samengesteld kunnen worden met daarin soortgelijke artikelen als in het Taalkado, maar zou dit bijvoorbeeld aangevuld kunnen worden met informatie over het Drents, meertalig opvoeden en de voordelen van meertaligheid. Wellicht zou dit al eerder dan bij geboorteaangifte aangeboden kunnen worden, bijvoorbeeld bij een bezoek aan een arts of verloskundige.

Een aantal ouders suggereerden in het onderzoek dat een ruimer aanbod aan materialen zoals Drentstalige kinderboeken en tekenfilmpjes (wellicht met muziek en zang) het ook laagdrempeliger zou maken om kinderen in aanraking te brengen met het Drents.

De roep om meer Drents in de media uitte zich op verschillende manieren; van meer Drents in de krant, tot meer Drents op de regionale omroepen, tot een bombardement van positieve aandacht via álle mediakanalen (dus niet alleen regionale omroepen). Binnen dit advies dient echter wel vooropgesteld te worden dat het pogingen om meer Drents zichtbaar te maken vanuit het Huus van de Taol via verschillende mediakanalen al volop bezig is; om te zorgen dat het Drents zichtbaarder wordt in de media zullen de sprekers hiervan ook zelf bij moeten dragen. De sprekers zelf zijn tenslotte zowel degenen voor die het behoud van de taal belangrijk is, als degenen die de mogelijkheid hebben deze taal te behouden. Voor het breder uitdragen van de Drentse taal in de media, is het belangrijk dat Drentstaligen dit zelf doen. Op die manier wordt de zichtbaarheid van het Drents in de media vergroot en overkomen we daarmee ook een ander obstakel dat in dit onderzoek werd belicht; het gebrek aan status van het Drents. Kortom; het

uitdragen van het Drents zou vooral vanuit de sprekers zelf moeten komen. *Met mekaar, veur mekaar.*

Naast de mogelijkheid van een beslissend moment voor de geboorte, kwam ook het moment van schoolgaan naar voren als een kritiek punt voor taalkeuze in de opvoeding. In de interviews werd door een paar ouders genoemd dat het moment van schoolgaan een verandering in de taalverhoudingen teweegbracht, die zorgde dat de kinderen meer of volledig op het Nederlands overgingen. Veel ouders gaven aan dat er op school meer aandacht aan het Drents zou mogen worden besteed, zij noemden leerkrachten vaak als geschikte talige rolmodellen voor kinderen. Wellicht zou dit kritieke punt voor taalverhoudingen benut kunnen worden door op school meer aandacht aan het Drents te besteden. Dit niet per sé in de vorm van Drentse les, maar bijvoorbeeld door leerkrachten aan te moedigen om er open over te zijn dat zij ook Drents spreken of verstaan; op die manier creëren zij mogelijk een punt van overeenkomst met kinderen die als thuistaal het Drents hebben. Wanneer een persoon met autoriteit het Drents op positieve manier erkent, kan dit wellicht onbewust de status van het Drents voor hen doen stijgen, zonder dat de kwaliteit van het Nederlands in het klaslokaal onder vuur komt te liggen. Onder andere door projecten zoals de *Wiesneus*, die scholen jaarlijks in combinatie met een lesbrief aangeboden krijgen, hebben scholen de optie om minstens eens per jaar aandacht aan het Drents te besteden. Nog effectiever zou het zijn om te zorgen dat het Drents op frequentere basis aandacht krijgt op school. Zo zou bijvoorbeeld bij de uitbreiding van het aantal Drentstalige kinderboeken en eventueel een aanbod aan Drentstalige tekenfilmmpjes of kinderliedjes, een structureler aanbod bij leerkrachten neergelegd kunnen worden zodat zij op laagdrempelige wijze aandacht kunnen besteden aan het Drents. Ook zou de ontwikkeling van een lessenreeks geschikt voor het aanbieden van een keuzevak Drents op middelbare scholen een kans bieden om het Drents op vrijwillige basis aan te bieden voor oudere leeftijdsgroepen.

Allerlaatst leek het veel ouders effectief om verhalen van andere ouders die Drentstalig opvoeden te kunnen lezen. Wellicht zou hierop ingespeeld kunnen worden door ouders aan te moedigen om hun ervaringen te delen op een online platform. Dit zou kunnen in de vorm van filmmpjes, verhalen, interviews, korte verhalen op een website of wellicht zelfs in de vorm van een online forum (of Facebookgroep), waarin ze ervaringen, verhalen en vragen met elkaar kunnen uitwisselen. Op deze manier zou niet alleen een steunpunt voor ouders die Drentstalig willen opvoeden voor elkaar gecreëerd, maar ook een waardevol informatiebaken voor bijvoorbeeld

aanstaande ouders. Een mogelijke bijkomstigheid zou de opbouw van een netwerk zijn, waarin niet alleen ouders zelf de mogelijkheid krijgen contact te leggen, maar vervolgens ook hun kinderen via deze weg Drentstalige leeftijdsgenoten zouden leren kennen. Het hebben van vriendjes en vriendinnetjes met wie ze Drents spreken zou een positieve uitwerking hebben op hun houding naar het Drents toe en het gebruik hiervan, afgaande op resultaten uit een eerdere onderzoek (Caldas, 2012; Luo & Wiseman, 2000).

Voor toekomstig onderzoek zou het wellicht interessant zijn om na te gaan in hoeverre een Drentstalige opvoeding versus een meertalige opvoeding met Drents draagvlak vinden onder jonge ouders, en in hoeverre beide aanpakken resulteren in méér actieve Drentsprekers. Uit dit onderzoek bleek dat meerdere ouders die hun kinderen Drentstalig opvoeden degrootouders en anderen uit de omgeving die wel Drents met de ouders pratener soms aan moeten herinneren dat ze wel Drents kunnen spreken met hun kinderen. Het achterhalen van de representativiteit van deze bevinding en de oorzaak hiervan zou meer inzicht kunnen bieden in de invloed die de grootoudergeneratie heeft en potentieel kan hebben in het doorgeven van het Drents.

Literatuur

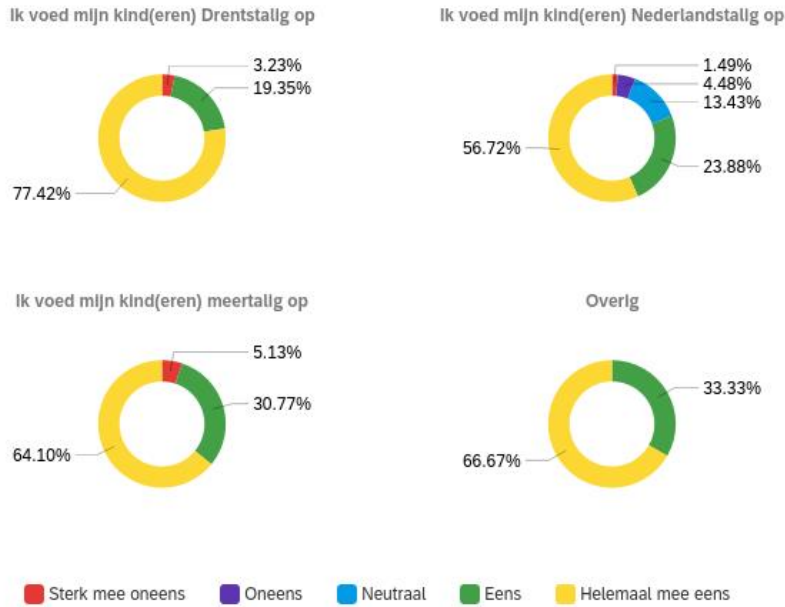
- Atsma, M. (2002). Streektaal zorgt voor achterstand. *Onderwijsblad*, 12.
<https://onderwijsblad.nl/article.asp?ArtikelID=1972>
- Caldas, S. J. (2012). Language Policy in the Family. In B. Spolsky (Ed.), *The Cambridge Handbook of Language Policy* (pp. 351–373). Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511979026.022>
- Commissie van Onderzoek. (2018). *Staat van het Drents en bekendheid Huus van de Taol*.
<https://www.huusvandetaol.nl/wp-content/uploads/2020/05/Rapportage-Staat-van-het-Drents-2018.pdf>
- Creese, A., & Blackledge, A. (2010). Translanguaging in the Bilingual Classroom: A Pedagogy for Learning and Teaching? In *Source: The Modern Language Journal* (Vol. 94, Issue 1).
<https://www.jstor.org/stable/25612290?seq=1&cid=pdf->
- Daussà, E. J., & Qian, Y. (2020). Language transmission among multilingual Chinese immigrant families in the Northern Netherlands. *Journal of Asian Pacific Communication*.
<https://doi.org/10.1075/japc.00063.dau>
- Daussà, E., & Qian, Y. (2019). Daussà, E. J., & Qian, Y. (2019). Use of Internet Forums by Multilingual Families: Demographics and Themes. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*.
- De Houwer, A. (2003). *Home languages spoken in officially monolingual Flanders: a survey*.
- Dijkstra, J. E. (2013). *Growing up with Frisian and Dutch: The role of language input in the early development of Frisian and Dutch among preschool children in Friesland*.
<https://dare.uva.nl>
- Germis, J. (2012). *Ik heb een neefje doodgeslagen*. Het Drentse Boek.
- Hollebeke, I., Struys, E., & Agirdag, O. (2020). Can family language policy predict linguistic, socio-emotional and cognitive child and family outcomes? A systematic review. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 0(0), 1–32.
<https://doi.org/10.1080/01434632.2020.1858302>
- Luo, S.-H., & Wiseman, R. L. (2000). Ethnic language maintenance among Chinese immigrant children in the United States. *International Journal of Intercultural Relations*, 24, 307–324.
www.elsevier.com/locate/ijintrel
- Ouders zijn blij met het Taalkado*. (2018). <https://afuk.frl/nl/ouders-zijn-blij-met-het-taalkado/>

- Tol, S., & Hendriks, V. (2003). Language death and language maintenance : theoretical, practical and descriptive approaches. In M. Janse (Ed.), *Ser. Current issues in linguistic theory*, 240. Benjamins. <https://www.ebsco.com/terms-of-use>
- Versloot, A. (2021). Streektaaldood in de Lage Landen. *Taal En Tongval*, 72(1), 7–16. <https://doi.org/10.5117/tet2020.1.vers>

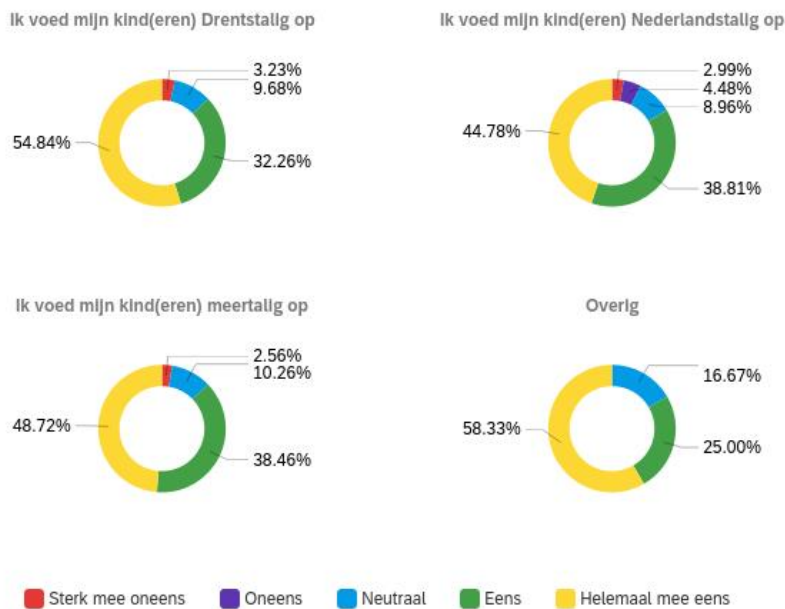
Appendix A

Figuren met vergelijking van hoe de ouders iedere stelling van de houdingsstellingen hebben beoordeeld, verdeeld op basis van opvoedingstaal.

Ik vind het Drents mooi

Ik beschouw het Drents als een taal of dialect in zijn eigen recht

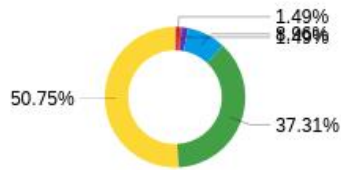

Ik vind het belangrijk dat het Drents blijft bestaan

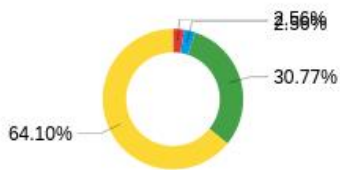
Ik voed mijn kind(eren) Drentstalig op

Ik voed mijn kind(eren) Nederlandstalig op

Ik voed mijn kind(eren) meertalig op

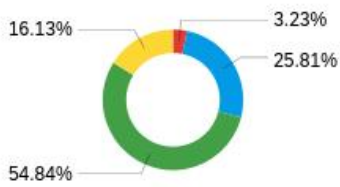
Overlg

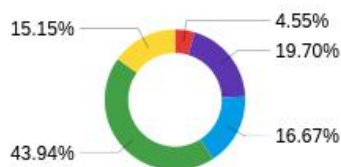
■ Sterk mee eens
 ■ Oneens
 ■ Neutraal
 ■ Eens
 ■ Helemaal mee eens

Ik maak me wel eens zorgen om de vraag of het Drents wel kan overleven

Ik voed mijn kind(eren) Drentstalig op

Ik voed mijn kind(eren) Nederlandstalig op

Ik voed mijn kind(eren) meertalig op

Overlg

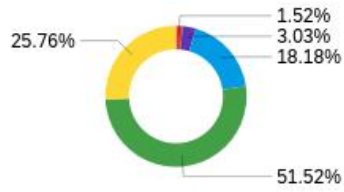
■ Sterk mee eens
 ■ Oneens
 ■ Neutraal
 ■ Eens
 ■ Helemaal mee eens

Ik vind het belangrijk dat het Drents wordt doorgegeven aan de volgende generatie

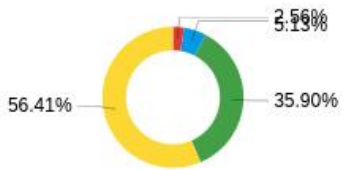
Ik voed mijn kind(eren) Drentstalig op

Ik voed mijn kind(eren) Nederlandstalig op

Ik voed mijn kind(eren) meertalig op

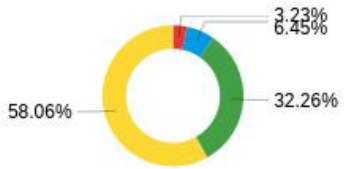
Overig

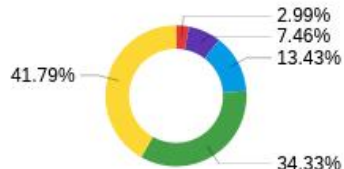
■ Sterk mee oneens
 ■ Oneens
 ■ Neutraal
 ■ Eens
 ■ Helemaal mee eens

De Drentse taal spreken geeft een gevoel van binding met de regio

Ik voed mijn kind(eren) Drentstalig op

Ik voed mijn kind(eren) Nederlandstalig op

Ik voed mijn kind(eren) meertalig op

Overig

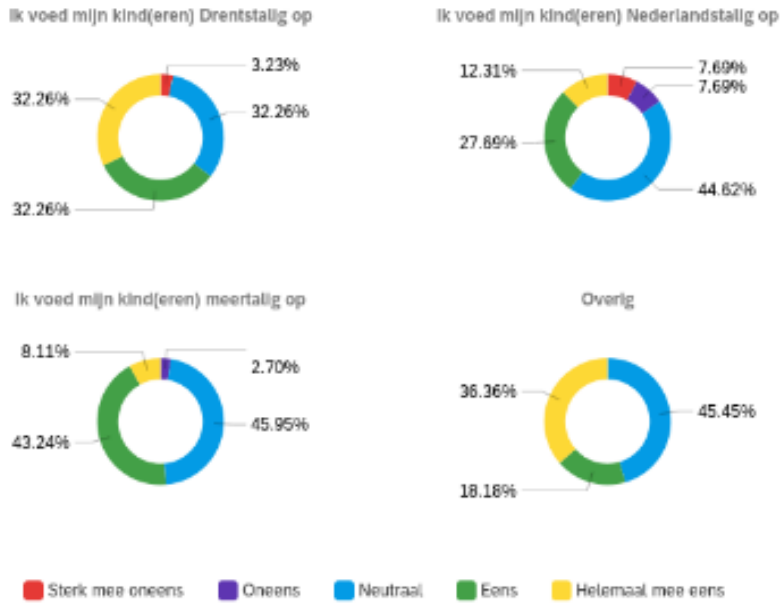

■ Sterk mee oneens
 ■ Oneens
 ■ Neutraal
 ■ Eens
 ■ Helemaal mee eens

Appendix B

Figuren met vergelijking van hoe de ouders iedere stelling met betrekking op de gevolgen van opvoedingstaal hebben beoordeeld, verdeeld op basis van opvoedingstaal.

Een Drentstalige opvoeding heeft cognitief positieve gevolgen

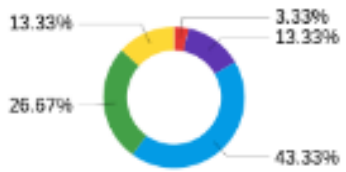
Een Drentstalige opvoeding heeft een nadelig effect op schoolprestatie

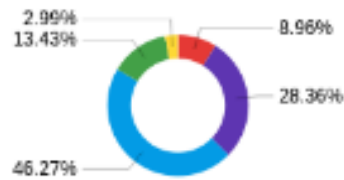

Een Drentstalige opvoeding heeft een positief effect op schoolprestatie

Ik voed mijn kind(eren) Drentstalig op

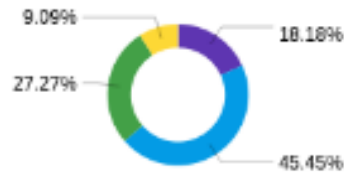
Ik voed mijn kind(eren) Nederlandstalig op

Ik voed mijn kind(eren) meertalig op

Overig

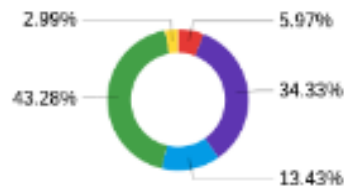
■ Sterk mee oneens
 ■ Oneens
 ■ Neutraal
 ■ Eens
 ■ Helemaal mee eens

Een Drentstalige opvoeding kan nadeel opleveren in je latere carrière

Ik voed mijn kind(eren) Drentstalig op

Ik voed mijn kind(eren) Nederlandstalig op

Ik voed mijn kind(eren) meertalig op

Overig

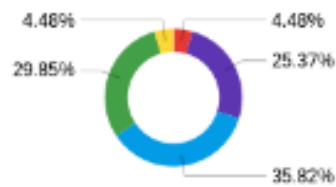
■ Sterk mee oneens
 ■ Oneens
 ■ Neutraal
 ■ Eens
 ■ Helemaal mee eens

Een Drentstalige opvoeding kan voordeel opleveren in je latere carrière

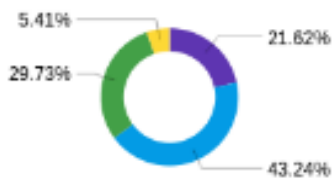
Ik voed mijn kind(eren) Drentstalig op

Ik voed mijn kind(eren) Nederlandstalig op

Ik voed mijn kind(eren) meertalig op

Overig

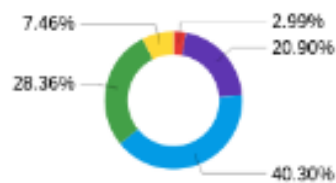
■ Sterk mee oneens
 ■ Oneens
 ■ Neutraal
 ■ Eens
 ■ Helemaal mee eens

Een Drentstalige opvoeding zorgt voor betere aansluiting bij de directe omgeving (bijv. familie en vrienden)

Ik voed mijn kind(eren) Drentstalig op

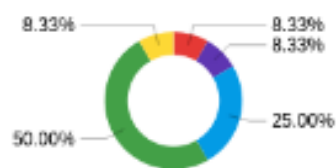
Ik voed mijn kind(eren) Nederlandstalig op

Ik voed mijn kind(eren) meertalig op

Overig

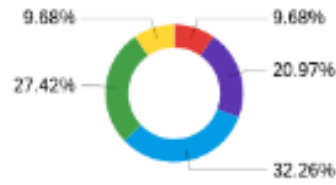
■ Sterk mee oneens
 ■ Oneens
 ■ Neutraal
 ■ Eens
 ■ Helemaal mee eens

Een Drentstalige opvoeding is belangrijk, omdat mijn kind(eren) het Drents van grootouders moeten kunnen verstaan (en eventueel terugspreken)

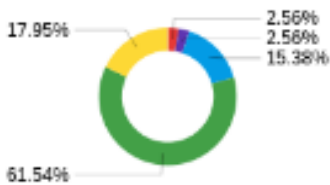
Ik voed mijn kind(eren) Drentstalig op

Ik voed mijn kind(eren) Nederlandstalig op

Ik voed mijn kind(eren) meertalig op

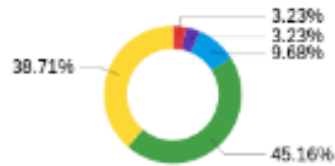
Overig

■ Sterk mee oneens
 ■ Oneens
 ■ Neutraal
 ■ Eens
 ■ Helemaal mee eens

Een Drentstalige opvoeding is een verrijking

Ik voed mijn kind(eren) Drentstalig op

Ik voed mijn kind(eren) Nederlandstalig op

Ik voed mijn kind(eren) meertalig op

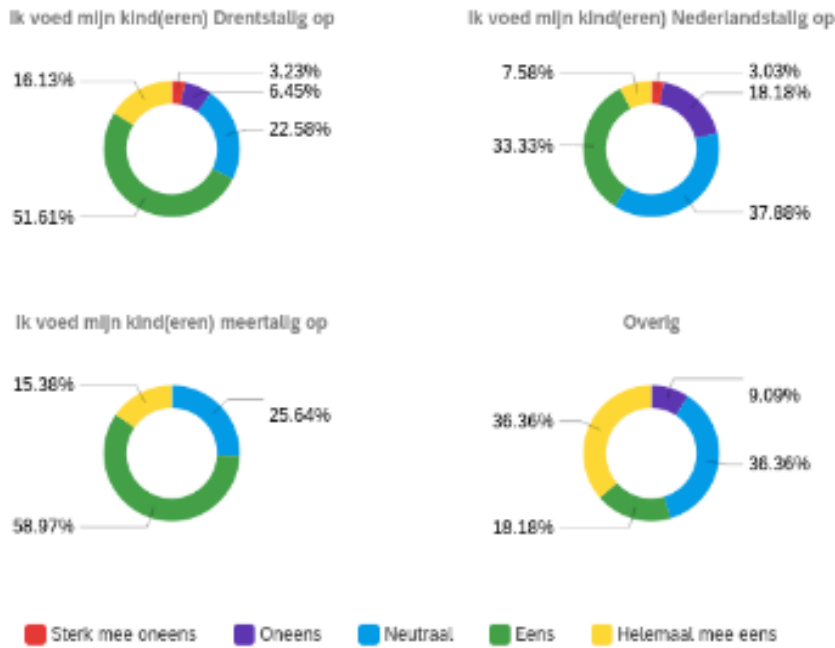

Overig

■ Sterk mee oneens
 ■ Oneens
 ■ Neutraal
 ■ Eens
 ■ Helemaal mee eens

Een Drentstalige opvoeding heeft toegevoegde waarde voor het gevoel van identiteit van mijn kind(eren)

Meer ouders zouden hun kinderen Drentstalig (of meertalig met Drents) moeten opvoeden

